

Balaton-felvidéki
Nemzeti Park

A Balaton térség környezet- és természetvédelmét érintő kérdésekről, tervezett és megvalósult fejlesztésekről

Dr. Rácz András

természetvédelemért felelős államtitkár
Agrárminisztérium

Balaton Fejlesztési Tanács ülése

Siófok, 2024. november 29.

AGRÁRMINISZTERIUM

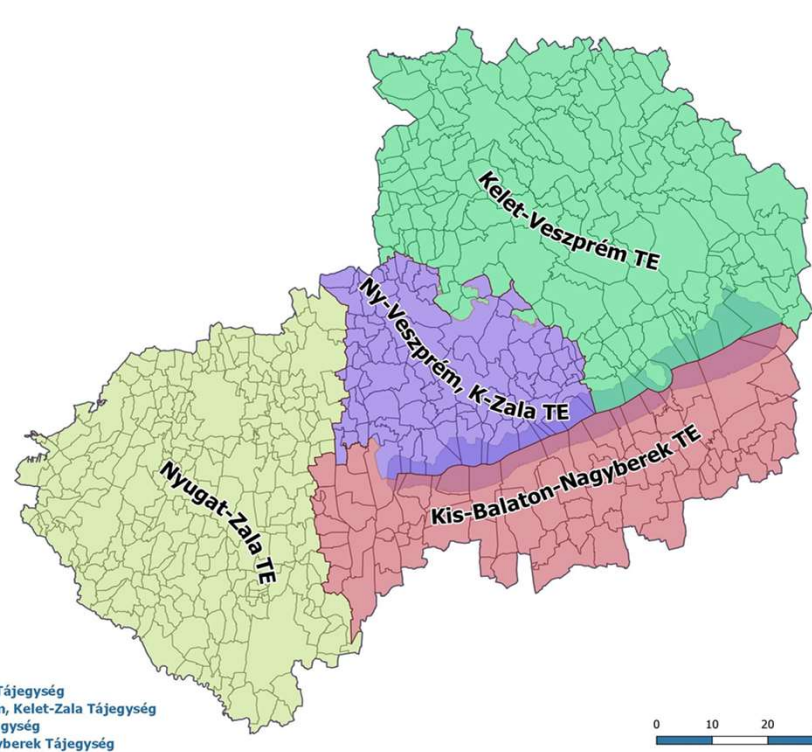
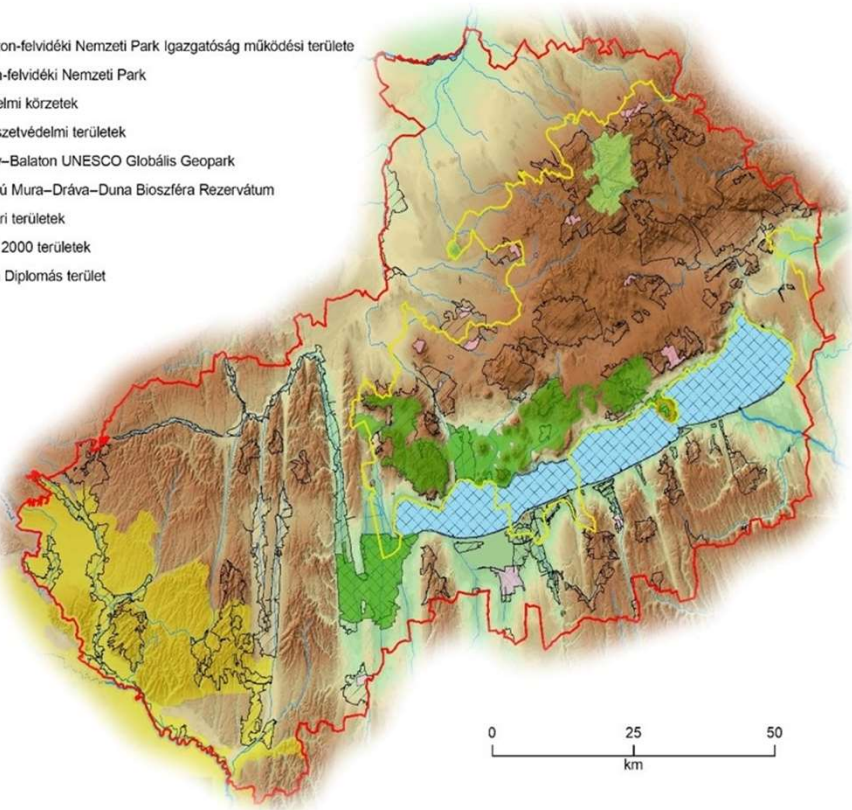

Bakony-Balaton
Geopark

Az Igazgatóság működési területe

- A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területe
- Balaton-felvidéki Nemzeti Park
- Tájvédelmi körzetek
- Természetvédelmi területek
- Bakony–Balaton UNESCO Globális Geopark
- Ótoldalu Mura–Dráva–Duna Bioszféra Rezervátum
- Ramsari területek
- Natura 2000 területek
- Európa Diplomás terület

Jelmagyarázat

- Kelet-Veszprém Tájegység
- Nyugat-Veszprém, Kelet-Zala Tájegység
- Nyugat-Zala Tájegység
- Kis-Balaton-Nagyberek Tájegység

Kihívások

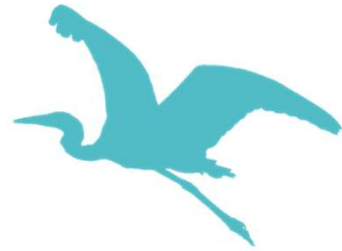
A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság fejlesztési terve (2018–2026) alapján

- Éghajlatváltozás hatásai (talajvízszint csökkenés – szárazodás, élőhely-átalakulás).
- Vizes élőhelyek jelentős mértékű átalakítása .
- Idegenhonos inváziós fajok terjedése.
- Nagyvadállomány és dúvadállomány magas szintje.
- Helytelen/felhagyott kaszálás, legeltetés.
- Homogén, nagyüzemi jellegű, idegenhonos fajokkal végzett erdőgazdálkodás.
- Tájhasználat jelentős változása.
- Földtudományi természeti értékek megőrzése, fenntartása.
- Nemzetközi egyezmények, természetvédelmi irányelvek, EU közösségi rendeleteinek teljesítése, végrehajtása.
- Természetvédelem és turizmus egyensúlyának biztosítása.

Stratégiai célok

- Vízi és vizes élőhelyek helyreállítása, megőrzése és fejlesztése.
- Gyepes élőhelyek helyreállítása, megőrzése, fejlesztése.
- Erdei élőhelyek helyreállítása, megőrzése és fejlesztése.
- A földtudományi természeti értékek, illetve táji és kultúrtörténeti értékek, valamint a hozzájuk kötődő élővilág megőrzése.
- Természetvédelmi ismeretterjesztés, ökoturisztika, környezeti nevelés, lakossági kapcsolatok fejlesztése.
- A védett területek hatékony kezeléséhez szükséges természetvédelmi igazgatás, területi jelenlét és természetvédelmi őrzés feltételeinek, valamint a természetvédelmi célú kutatás és az adatgyűjtés feltételeinek megteremtése.
- Unikális, védett veszélyeztetett, illetve Natura 2000 jelölő fajok védelme, valamint az őshonos hazai háziállatfajták génmegőrzése.

Pályázatok

Össz.: 7.837.155.346,- Ft.

KEHOP | GINOP | Interreg | Life | TOP Plusz

Megvalósult KEHOP pályázatok

Veszélyeztetett madárfajok és denevérfajok megőrzése	104.000.000,- Ft	2016.11.30–2019.06.30.
Természetvédelmi Őrszolgálat és monitorozó rendszer fejlesztése	254.433.818,- Ft	2016.09.30–2021.05.05.
Élőhely-védelem, és helyreállítás a Kis-Balaton-medence és a Nyugat-Külső-Somogy kistájakon	425.000.000,- Ft	2016.10.05–2021.09.30.
A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén Natura 2000 területeket bemutató hálózat kialakítása infrastruktúra-fejlesztéssel	394.125.869,- Ft	2017.01.01–2022.04.30.
A legeltetési infrastruktúra átfogó fejlesztése a Káli-medence és a Kis-Balaton térségében	518.105.129,- Ft	2017.01.01–2022.12.31.
Vizes élőhely-rekonstrukciók a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság Somogy- és Zala megyei területein	460.000.000,- Ft	2017.01.01–2023.01.27.
A Tihanyi-félsziget és térségének komplex élőhely-fejlesztése	575.932.224,- Ft	2016.09.15–2023.09.30.
Földtani örökségünk védelme és bemutatása a Bakony–Balaton Geoparkban	246.001.210,- Ft	2016.10.01–2023.12.15.
Hévízi-tó átfogó tóvédelmi programjának megvalósítása	661.900.000,- Ft	2017.01.26–2023.12.15.
A Mura-mente komplex élőhelyfejlesztése és gazdálkodási centrum kialakítása	513.899.212,- Ft	2016.09.15–2023.12.15.

Össz.: 4.153.39.462,- Ft.

Tájegységenként megvalósult KEHOP pályázatok

Az Igazgatóság teljes működési területén

Veszélyeztetett madárfajok és denevérfajok megőrzése

Természetvédelmi Őrszolgálat és monitorozó rendszer fejlesztése

Kelet-Veszprém Tájegység

A Tihanyi-félsziget és térségének komplex élőhely-fejlesztése

Földtani örökségünk védelme és bemutatása a Bakony–Balaton Geoparkban

Nyugat-Veszprém Kelet-Zala Tájegység

A legeltetési infrastruktúra átfogó fejlesztése a Káli-medence és a Kis-Balaton térségében

Földtani örökségünk védelme és bemutatása a Bakony–Balaton Geoparkban

Hévízi-tó átfogó tóvédelmi programjának megvalósítása

Nyugat-Zala Tájegység

A Mura-mente komplex élőhelyfejlesztése és gazdálkodási centrum kialakítása

Kis-Balaton–Nagyberek Tájegység

Élőhely-védelem, és helyreállítás a Kis-Balaton-medence és a Nyugat-Külső-Somogy kistájakon

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén Natura 2000 területeket bemutató hálózat kialakítása infrastruktúra-fejlesztéssel

A legeltetési infrastruktúra átfogó fejlesztése a Káli-medence és a Kis-Balaton térségében

Vizes élőhely-rekonstrukciók a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság Somogy- és Zala megyei területein

Veszélyeztetett madárfajok és denevérfajok megőrzése

104.000.000,- Ft

2016.11.30–2019.06.30.

- A **fehér gólya** fészkelési környezetének javítása az elektromos hálózaton.
- A **védett** és/vagy közösségi jelentőségű **madárfajok** állományainak erősítése, költési feltételeinek javítása érdekében **800 darab odú és fészkelőláda** került kihelyezésre örvös légykapó, kuvik, füleskuvik, búbos banka, vörös vércse és gyöngybaglyok részére.
- **Együttműködési megállapodás E.ON – BfNPI (szabadvezetékek természetkárosító hatásainak mérséklése)**
- A védett és/vagy közösségi jelentőségű denevérfajok életfeltételeinek javítására **8 darab denevérház** épült meg.
- Az **inváziós halfajok** visszaszorítására **2 tonna** feletti idegen honos halfaj **eltávolítása** történt meg.
- Az Igazgatóság saját vadászterületein a talajszinten és nádasban fészkelő védett és/vagy közösségi jelentőségű madárfajok állományainak erősítése érdekében az őket veszélyeztető vadászható predátor fajok intenzív állománycsökkentése zajlott le.

Természetvédelmi Őrszolgálat és monitorozó rendszer fejlesztése

254.433.818,- Ft

2016.09.30–2021.05.05.

- Megvalósult az Igazgatóság működési területén a természetvédelmi őrzés biztosítása, hatékonyságának javítása érdekében az őrszolgálat terepi mobilitásának és eszközeinek fejlesztése.
- Beszerzésre kerültek a természetvédelmi monitorozó-, nyilvántartási- és információs rendszerek működtetése, pontos, megbízható és hiteles információk szolgáltatása érdekében szükséges **monitorozó eszközök**.
- Megvalósult a helyi természetvédelmi **őri iroda felújítása és eszközfejlesztése a Vönöczky Schenk Jakab Kutatóházban, a Kotsy-vízimalomban, a Salföld Majorban**, valamint megvalósult az **Erdők Házában** található őrszolgálati iroda eszközfejlesztése is.

A Tihanyi-félsziget és térségének komplex élőhely-fejlesztése

575.932.224,- Ft

2016.09.15–2023.09.30.

- Elkészült a Tihanyi-félsziget (HUBF 20006) Natura 2000 területének fenntartási és bemutatási terve.
- Megvalósult a gyepkezelés és a legeltetési állattartás feltételeinek biztosítása.
- Bővült a természetvédelmi területkezeléshez, legeltetéshez és állattartáshoz kapcsolódó infrastruktúra.
- Megvalósult a **tihanyi Belső-tó rehabilitációja** és ökológiai állapotának javítása. (**Horgászat – többlet tápanyag-algásodás – truxor**)
- **Lóczy Lajos tanösvény teljes megújítása, új tanösvény kialakítása a Belső-tó körül, a Levendula Ház Látogatóközpont beillesztése a tanösvény-hálózatba**, így az érdeklődők megismerhetik hazánk első tájvédelmi körzetének természeti kincseit.

Földtani örökségünk védelme és bemutatása a Bakony–Balaton Geoparkban

246.001.210,- Ft

2016.10.01–2023.12.15.

- Földtudományi jellegű természetvédelmi területeknél: **növényzet és törmelék eltávolítása; védőtetők** rekonstrukciója; **védőkorlátok** javítása, létesítése; az omlásveszélyes kőzetfelszínek stabilizálása.
- Barlangoknál** (részben víznyelők is): **bejáratok** természetvédelmi szempontok szerint kivitelezett, műszakilag helyesen méretezett és megvalósított, **biztonságos lezárására** a földtudományi értékek és **denevér-élőhelyek védelme, balesetveszély elhárítása** érdekében; kiépítésre kerültek egyes járatok, **rozsdamentes létrák** kerültek beépítésre, a korábban beszerelt **korrodált műtárgyak cseréje** is megtörtént; egyes víznyelőbarlangok bejáratánál szűrőgát került kialakításra.
- Projektterületek:** Sümegi Mogyorós-domb TT, Felsőörsi földtani rétegtani szelvény TT, Úrkúti-őskarszt TT, Várpalotai homokbánya TT.

KŐORSZÁG CSODÁI

FÖLDTANI ÖRÖKSÉGÜNK VÉDELME ÉS
BEMUTATÁSA
A BAKONY–BALATON GEOPARKBAN

A legeltetési infrastruktúra átfogó fejlesztése a Káli-medence és a Kis-Balaton térségében

518.105.129,- Ft

2017.01.01–2022.12.31.

- Élőhelyvédelem: eredeti életközösségek fenntartása, inváziós fajok visszaszorítása, tájképi érték megőrzése, **legeltetés kiterjesztés új területekre (415 ha)**.
- Káli-medence területkezelése, infrastrukturális fejlesztése: a **Salföldi Major szín épületének teljes felújítása** mellett **öt kút** biztosítja a szükséges feltételeket a legeltetésbe vont területeken, továbbá **két gázló** teszi lehetővé az **állatok legelőterületek közötti biztonságos áthajtását**.
- Kis-Balaton-medence élőhelyeinek területkezelése, infrastrukturális fejlesztése: **Kápolnapusztán a Bivalyrezervátum** állattartó infrastruktúrája megújult: **istállók felújítása, bővítése; új szénatároló, trágyatároló, kezelőfolyosó** létesült. Szőkedencs térségében az itatást biztosító kút létesítésével újabb területeket vontunk legeltetés alá.

Hévízi-tó átfogó tóvédelmi programjának megvalósítása

661.900.000,- Ft

2017.01.26-2023.12.15.

- A Hévízi-tó Természetvédelmi Terület élőhelyeinek rehabilitációja: a tó őshonos élővilágát veszélyeztető **özönfajok visszaszorítása, véderdő és parkerdő állományszerkezetének javítása.**
- A Hévíz-Keszthelyi-láp gyepterületeinek rekonstrukciója.
- A **Hévízi-tó** vízszint szabályozási és **vízkormányzási rendszerének rekonstrukciója**: az északi és a déli zsilip, illetve a beépített vízhozam mérő rendszerek teljes körű rekonstrukciója.
- A Hévízi-tó TT-nek, a Hévízi-csatornának és a Hévíz-Keszthelyi-lápnak, mint a Keszthelyi-hegységet a Kis-Balatonnal összekötő zöld folyosónak, a bemutatási infrastruktúrájának a fejlesztése: **tanösvények kialakítása.**

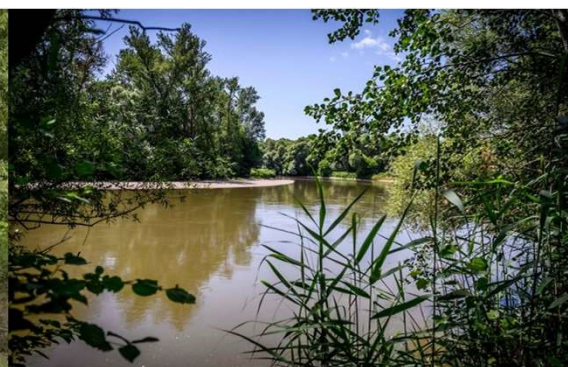

A Mura-mente komplex élőhelyfejlesztése és gazdálkodási centrum kialakítása

513.899.212,- Ft

2016.09.15–2023.12.15.

- A hagyományos extenzív tájhasználat során kialakult mozaikos (erdő, gyeper, holtág) ártéri élőhelyek helyreállításával a **Bioszféra-rezervátum** védett területének állapotjavítása, az ártér vízelvezető képességének javítása, fenntartása, a cserjésedés folyamata során eltűnt, illetve lecsökkent állományú növény- és állatfajok populációjának megerősítése. (**UNESCO - Mura-Dráva-Duna 5 oldalú, világon az egyetlen**)
- Hagyományos extenzív állattartás lehetőségének megteremtése. **Gazdálkodási centrum** kialakítása (**Letenye**), amely a legelő állatállomány téli elhelyezését, árvíz esetén mentését, illetve az állattartáshoz szükséges eszközök elhelyezését szolgálja.
- A Mura árterén lévő gyepterület kezelése, az idegenhonos özőngyomok elleni védekezés.
- Szemléletformálás részeként a környező ártéri területeket bemutató tanösvény valósult meg.

Élőhely-védelem, és helyreállítás a Kis-Balaton medence és a Nyugat-Külső-Somogy kistájakon

425.000.000,- Ft

2016.10.05–2021.09.30.

- Alapvető cél, hogy a beavatkozási területeken található növény-, és állatfajok, illetve társulások állapotának megőrzése, kiterjedésük növelése az élőhely-helyreállítással és a megfelelő kezelési mód alkalmazásával.
- Kis-Balaton medence érintett élőhelyeinek rehabilitációja és Nyugat-Külső-Somogy **Látrányi Puszta gyeprekonstrukciója**: élőhelyek megőrzése, fenntartásuk feltételeinek biztosítása (tisztító kaszálás, szárazúzás).
- Nyugat-Külső-Somogy **Ordacsehi berek rekonstrukciója**: értékes vizes élőhelyek megőrzése, területük növelése (vízszint szabályozó műtárgyak építése, mederkotrás, gátak javítása, új táplálócsatorna szakasz kiépítése, összesen a vízépitéssel érintett terület: 296 ha).

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén Natura 2000 területeket bemutató hálózat kialakítása infrastruktúra-fejlesztéssel

394.125.869,- Ft

2017.01.01–2022.04.30.

- Natura 2000 területek jelentőségének ismertetése („Natura 2000 fogadókapu”).
- Természeti értékek és azok veszélyeztető tényezőinek bemutatása, szemléletformálás, környezeti nevelés.
- A „megvédve bemutatni” elvvel a Dél-Balatoni térség szezon- és időjárás független kínálata bővítésre került **Fonyódon**, a **Berek Világa Látogatóközpont** létrehozásával.

BEREK VILÁGA LÁTOGATÓKÖZPONT
FONYÓD

Vizes élőhely-rekonstrukciók a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság Somogy- és Zala megyei területein

460.000.000,- Ft

2017.01.01–2023.01.27.

- Az Igazgatóság legértékesebb **Somogy- és Zala vármegyei láp- és vizes élőhelyeinek rekonstrukciója**, egyes kiemelt jelentőségű Natura 2000 élőhely-típusok területi kiterjedésének és minőségének javítása, valamint a területen előforduló közösségi jelentőségű, illetve védett, fokozottan védett növény és állatfajok élő- és szaporodó helyeinek megőrzése.
- Hatékony, gazdálkodói érdekekkel is összehangolt vízkormányzás, illetve a nagyvizek és haváriák biztonságos kezelését is biztosító vízgazdálkodási rendszerek kiépítése.
- **Négy projektterület, összesen 810 ha vizes élőhely: Somogyszentpáli rétek, Pogányvölgyi rétek, Principális-csatorna, Zalakomári Madárrezervátum Természetvédelmi Terület.**

Megvalósult GINOP pályázatok

Kis-Balaton Látogatóközpont kialakítása és a Diás-szigeti Fekete István-emplékhely fejlesztése	1.194.785.348,- Ft	2017.03.01–2020.06.30.
Rejtett kincsek a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkban	402.295.255,- Ft	2018.03.01–2021.05.29.
		Össz.: 1.597.080.603,- Ft.

Kis-Balaton Látogatóközpont kialakítása és a Diás-szigeti Fekete István-emplékhely fejlesztése

1.194.785.348,- Ft

2017.03.01–2020.06.30.

- **Kis-Balaton Látogatóközpont létrehozása:** élményszerű látogatás feltételeit biztosító attrakció megvalósult, kiindulópont a terület élővilágát bemutató szárazföldi és vízi túráinak.
- **Fekete István-emplékhely** épületének **felújítása** mellett új kiállítótér létesült, valamint a Matula-kunyhó megújult.

Rejtett kincsek a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkban

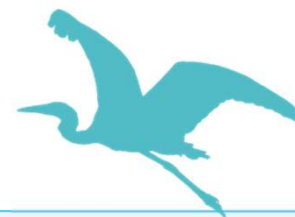
402.295.255,- Ft

2018.03.01–2021.05.29.

- A Balaton-felvidék természeti értékeinek élményközpontú bemutatása.
- A **Lóczy-barlangnál új látogatóközpont** épült beltéri és szabadtéri interaktív kiállítással, bemutató tanösvénnyel.
- A **Hegyes-tű Geológiai Bemutatóhely** fogadó- és kiállítóépületénél történt akadálymentesítés; megújultak a tereplépcsők és korlátok; új játszótér épült; kültéri pihenőágyak, padok és asztalok lettek elhelyezve.
- A **Salföldi Major** fogadóépülete bővült, az élményszerű látogatás feltételeit biztosító fejlesztések megvalósultak.
- A **Tapolcai-tavasbarlang Látogatóközpontban** az audioguide-rendszer többnyelvűvé lett fejlesztve, család és gyermekbarát projektelemek is megvalósultak a projekt során.

Interreg pályázatok

Duna Transznacionális Együttműködési Program – coop MDD	2.154.000,- € (BfNPI: 210.000,- €)	2017.01.01–2019.06.30.
Duna Transznacionális Együttműködési Program – Dunai GeoTúra	1.666.363,- € (BfNPI: 257.008,- €)	2017.01.01–2019.12.31.
PaNaNet+ Fenntartható természetisztikai kínálatok fejlesztése és optimalizálása Nyugat-Pannónia védett természeti területeinek hálózatában	2.739.516,- € (BfNPI: 486.172,- €)	2016.05.01–2021.12.31.
Amazon of Europe Bike Trail	2.470.100,- € (BfNPI: 180.000,- €)	2018.06.01–2021.05.31.
Eco Bridge	1.372.557,- € (BfNPI: 188.600,- €)	2020.09.01–2022.12.31.
Barrierfree Nature Experience in the Pannonian protected areas Akadálymentes természeti élmény Nyugat-Pannónia védett területein	1.327.483,- € (BfNPI: 217.549,- €)	2024.10.01–2027.09.30.

Össz.: 630.740.058,- Ft.

Duna Transznacionális Együttműködési Program – coop MDD

2.154.000,- €; BfNPI: 210.000,- €

2017.01.01–2019.06.30.

- Amikor a coop MDD projekt elindult, egyedül a 2012-ben **Horvátország** és **Magyarország** között kihirdetett **Mura-Dráva-Duna határon átnyúló bioszféra-rezervátum** létezett. A projekt során bioszféra-rezervátumok jöttek létre **Szerbiában** (2017), **Szlovéniában** (2018) és 2019-ben **Ausztriában**.
- A projekt során a partnerek közösen dolgozták ki a védett területek menedzsmentjének közös céljait és tevékenységeit, hogy biztosítsák az összehangolt védelmet, helyreállítást és oktatást az egész területen (egy közös megközelítést dolgoztak ki az öt országos bioszféra-rezervátum megvalósítására).
- A projekt felölelt 8 helyi cselekvési tervet, 8 RIVER'SCOOL-t és 42 érdekelt fél számára rendezett munkaértekezletet, nyilvános előadásokat és közös eseményeket. Mindez a „Határokon Átnyúló Együttműködési Program” létrehozásához vezetett, amely az „Irányelvek a Dinamikus Folyófolyosóhoz”, „A River'scool Határokon Átnyúló Tanulási Hálózat Konceptiójából” és „A Határokon Átnyúló Mura-Dráva–Duna Cselekvési Terv”-ből áll. Ezek a jövőbeli együttműködés alapjai a Mura-Dráva-Duna térségben.

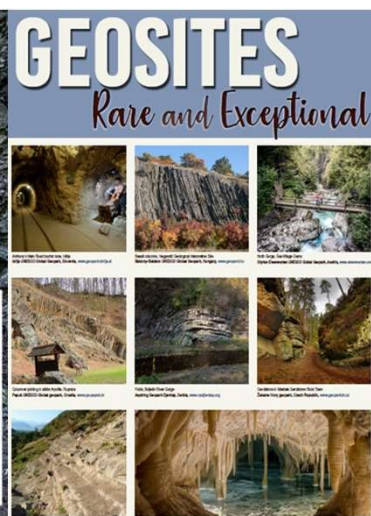
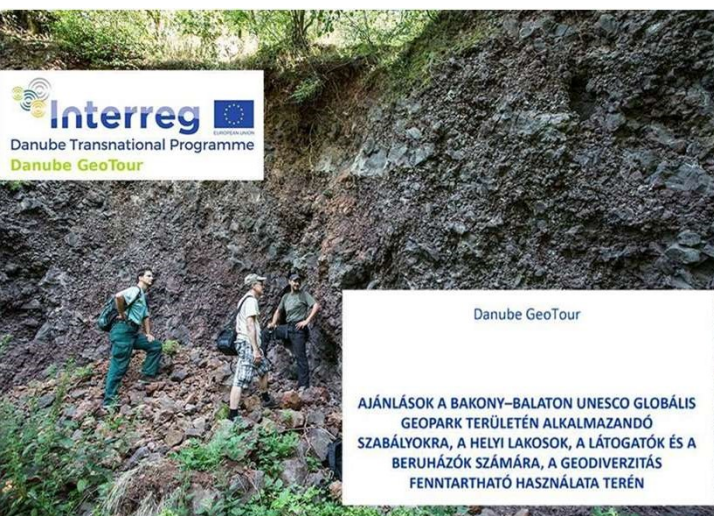

Duna Transznacionális Együttműködési Program – Dunai GeoTúra

1.666.363,- €; BfNPI: 257.008,- €

2017.01.01–2019.12.31.

- A földtani örökség hasznosítása **dunai geoparkok** fenntartható és innovatív turisztikai fejlesztésében című projekt fő célkitűzései: innovatív geoturisztikai termékek kialakítása, földtani örökségünk újszerű bemutatása, közös marketing megvalósítása, illetve stratégia kidolgozása a turizmusból fakadó környezeti terhek kezelésére.
- **Hegyesztű Geológiai Bemutatóhely** belső kiállításának megújítása.
- A **Badacsonyon** és a **Szent György-hegyen** található tanösvények felújítása, illetve a Káli-medencében található **Hegyesztűtől a Kopasz-hegyig** egy új **vulkanológiai tanösvény kialakítása** megtörtént. Mindezekhez **kirándulásvezető füzet** is készült.

PaNaNet+

Fenntartható természetisztikai kínálatok fejlesztése és optimalizálása Nyugat-Pannónia védett természeti területeinek hálózatában

2.739.516,- €; BfNPI: 486.172,- €

2016.05.01–2021.12.31.

- **Nyugat-Dunántúl és Burgenland védett területein a látogatóprogramok minőségi és mennyiségi közös továbbfejlesztése.**
- A Nyugat-Pannon térség **natúr- és nemzeti parkjainak határon átnyúló** projektje erős **hálózatot hozott létre**, és ezzel egyidejűleg lehetővé tette valamennyi érdekelt területen a természeti élmény ökoturisztikai kínálatának, valamint infrastruktúrájának jelentős bővítését és fejlesztését: kerékpáros és vízi turizmus, fogyatékkal élők természeti élményszerzésének elősegítése.
- **Kápolnapusztán a Bivalyrezervátum** vonzerőfejlesztése és akadálymentesítésének teljesebbé tétele megvalósult.
- **Muraszemenyei Hódvár Vízitúra Kikötő** továbbfejlesztése megtörtént (napelemes rendszer, fix és mobil hódles, kenuk, stb.).
- A **Muránál** akkreditált, **nemzetközi kenus túravezető továbbképzés** volt.
- **Közös marketing tevékenység, kiadványok** készítése.

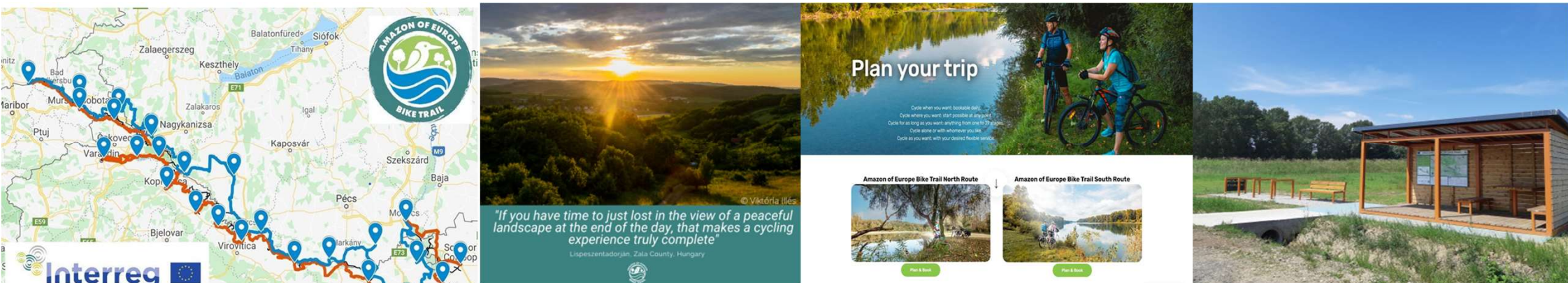

Amazon of Europe Bike Trail

2.470.100,- €; BfNPI: 180.000,- €

2018.06.01–2021.05.31.

- A projekt kapcsán **1260 km** hosszú **kerékpárút** került kialakításra az **ausztriai Murecktól** egészen **Mohácsig** a Mura, Dráva és Duna folyók északi és déli partján.
- A kerékpárút teljes szakaszán a jól megkülönböztethetőség miatt egységes **pihenőpontok, irányjelzők és információs táblák** kerültek kihelyezésre.
- A projektből létrehozott **foglalási rendszeren** keresztül a **látogatók maguk tervezhetik meg túráikat** a kerékpárúton, vagy akár a foglalási központ (Booking Center) segítségével kész programcsomagok vásárlására is lehetőségük van.
- A projekt fontos célja, hogy a foglalási rendszeren befolyt összeg egy előre meghatározott százalékát visszajuttassa a természetvédelembe.

Eco Bridge

1.372.557,10,- €; BfNPI: 188.600,- €
2020.09.01–2022.12.31.

- A projekt az ökológiai sokféleség helyreállítását, a helyi ökoszisztéma, a tájak stabilitása, valamint az őshonos fajok, különös tekintettel a **madarak élőhelyeinek megvédését** tűzte ki célul a **horvátországi Muraköz és Zala vármegye határterületén**.
- Halfaunisztikai és ornitológiai felmérés történt, külön akcióterv az élőhelyek természetességét veszélyeztető inváziós fajokra, tanulmány készült a madárélőhelyek és az urbanizáció helyi kapcsolódási pontjainak feltárására.
- Elkészült a dél-zalai régió Natura 2000 területeit és a Mura-Dráva-Duna Bioszféra-rezervátumot bemutató kisfilm: **Élő hidak, éltető tájak Dél-Zalában**.
- Céldokumentumok és a Miklósfai Móriczhelyi-halastavak fenntartási terve elkészült.
- Elektromos kerékpárok beszerzése.

Barrierfree Nature Experience in the Pannonian protected areas

Akadálymentes természeti élmény Nyugat-Pannónia védett területein

1.327.483,- €; BfNPI: 217.549,- €

2024.10.01–2027.09.30.

- Az Igazgatóság célterülete **Zala vármegye**, kiemelten a **Kis-Balaton**.
- A **fogyatékkal élők számára akadálymentes hozzáférés biztosítása a természethez**, és a védett területeken zajló **környezeti nevelési programokba való bevonásuk**.
- A **Kis-Balaton Látogatóközpont közelében új kültéri élőhely bemutatási infrastruktúra kialakítása tervezett: akadálymentes megfigyelőállomás és sétaút. (lásd: képek)**
- A terepi viszonyok leküzdésére Swiss-Trac (kerekeszékhez csatlakoztatható terepjáró vonóeszköz) beszerzése tervezett.
- A terepi kilátó, élőhely bemutató helyszín nemcsak a speciális igényű célcsoportok, hanem az akadály nélkül élők számára is különleges vonzerőt, természeti élményt ígér.
- A környezeti nevelési oktatást segíti egy mobil környezeti nevelési eszköz, ún. mobil koffer beszerzése, amely kialakításánál, fejlesztésénél figyelembe veszik a speciális igényű gyermekek igényeit is.

LIFE pályázatok

A kerecsensólyom és a parlagi sas táplálékbázisának megőrzése	2.894.178,- € (BfNPI: 194.439,- €)	2014.07.01–2018.12.31
Természetvédelmi kezelési eszközök a Natura 2000 tölgyesek biológiai sokfélesége szerkezeti és összetételi növeléséhez	7.980.586,- € (BfNPI: 626.200,- €)	2017.07.01–2026.12.31.
GRASSLAND-HU	17.258.306,- € (BfNPI: 1.433.761,- €)	2019.01.01–2026.12.31.
A Mura-Dráva-Duna menti ártéri erdei élőhelyek megőrzése és helyreállítása	20.024.000,- €; (BfNPI: 326.628,- €)	2023.10.01–2028.09.30.

Össz.: 1.057.576.223,- Ft.

A kerecsensólyom és a parlagi sas táplálékbázisának megőrzése

2.894.178,- €; BfNPI: 194.439,- €

2014.07.01–2018.12.31.

- Ürgeállományok részletes felmérése, genetikai állapotának vizsgálata, ürgetelepítések.
- Repterek ürgeállományainak kezelési útmutatójának elkészítése.
- „Citellus Show” létrehozása és működtetése a Levendula Ház Látogatóközpontban: élőképes terepi megfigyelés szabadtéri nagy felbontású kamerák segítségével. Tihanyban a Belső-tó melletti gyepen élő ürgeállomány mindennapjait követhetik nyomon a látogatók, kültéri kamerák segítségével egy kiépített, érintőképernyős rendszeren keresztül.

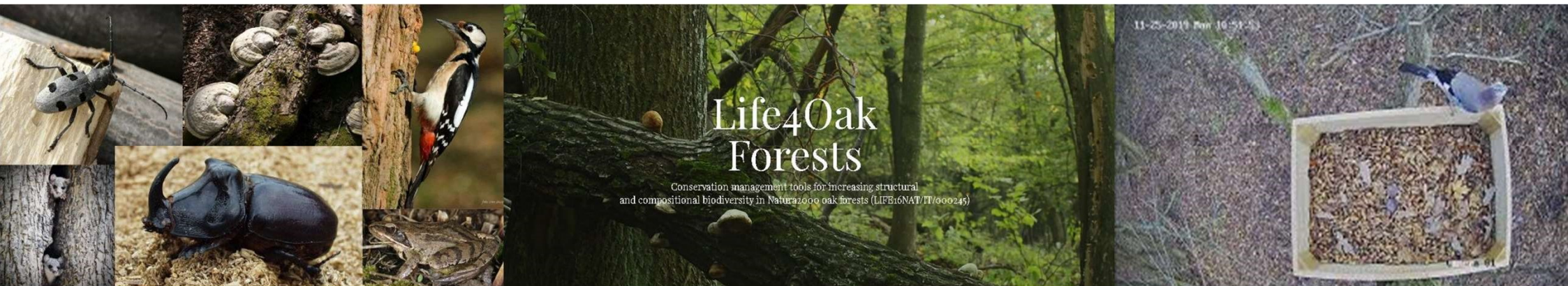

Természetvédelmi kezelési eszközök a Natura 2000 tölgyesek biológiai sokfélesége szerkezeti és összetételi növeléséhez

7.980.586,- €; BfNPI: 626.200,- €

2017.07.01–2026.12.31.

- Az Igazgatóság kezelésében lévő **védett tölgyes erdei élőhelyek** biológiai sokféleségének növelése természetes módszerekkel, és ezen Natura 2000 jelölő élőhelyek, valamint fajok természetvédelmi helyzetének javítása.
- **Négy terület 260 ha tölgyerdőjének a rehabilitációja** zajlik: az erdőszerkezet átalakítása, javítása; álló és fekvő holtfa mennyiségének növelése; a vadkár hatásának kizárására vadkerítéssel; az özönfajok visszaszorítása.
- Az eredményének értékelése egy jól megtervezett és több ezer ponton, több körben elvégzett monitoring munka révén történne.

GRASSLAND-HU

17.258.306,- €; BfNPI: 1.433.761,- €
2019.01.01–2026.12.31.

A füves élőhelyek és az ezekhez kötődő fajok természetvédelmi helyzetének javítása és hosszú távú megőrzése:

- **Országos Gyepteratégiai Terv összeállítása;**
- gyepekhez kötődő zászlóshajó fajok hazai és nemzetközi akcióterveinek elkészítése;
- **inváziós fajok elleni fellépés;**
- természetvédelmi szempontból értékes **területek megvásárlása** és kezelése **Zala, Somogy vármegyében;**
- Natura 2000 **tanácsadó szolgálat kialakítása**, irodafejlesztés;
- alapállapot-felmérés és változások monitorozása;
- szemléletformálás.

A Mura-Dráva-Duna menti ártéri erdei élőhelyek megőrzése és helyreállítása

20.024.000,- €; BfNPI: 326.628,- €

2023.10.01–2028.09.30.

- A **Duna-medence** legnagyobb egybefüggő **ártéri erdőterületeinek**, kiemelten az ártéri puhafaligetek és keményfaligetek, valamint az ezekhez kapcsolódó vízjárta élőhelyek (a folyókról leszakadt holtágak) **hosszú távú megőrzése** és helyreállítása.
- Az **Igazgatóság beavatkozás helyszínei**:
 - a) **Bodzás-holtág, Hosszúvíz-holtág** (a **Mura** folyó árterében fekvő, az Igazgatóság vagyonkezelésébe tartozó Bodzás-holtág és Hosszúvíz-holtág vízpótlásának helyreállítása);
 - b) **Tótszerdahelyi-holtág** (a **Mura** árvízvédelmi töltésén kívül fekszik, önkormányzati tulajdonú, vízpótlásának rehabilitációja).
- A **három helyszínen** végzett beavatkozások az előzetes modellezések szerint mintegy **127 hektáron javítják az ártéri élőhelyek állapotát**, beleértve az ártéri ligeterdőket is. Az itt élő növény- és állatközösségek számára a helyreállítási munkák biztosíthatják fennmaradásuk zálogát.

TOP Plusz pályázat

Komplex ökoturisztikai fejlesztés a Szent György-hegyen és térségében	398.361.000,- Ft	2024.12.01–2027.12.31.
---	------------------	------------------------

Komplex ökoturisztikai fejlesztés a Szent György-hegyen és térségében

398.361.000,- Ft

2024.12.01–2027.12.31.

- Az aktív- és ökoturizmus területén országos viszonylatban is meghatározó szerepű és ismertségű, kiemelkedő turisztikai értéket, a **Szent György-hegyet** kívánja komplex ökoturisztikai attrakcióvá tenni.
- A projekt fő beruházási eleme a Szent György-hegyre felvezető **balesetveszélyes túraútvonalon egy fém szerkezetű, duplakorlátos lépcső kiépítése**. Ehhez kapcsolódóan kiegészítő elemként jelenik majd meg a **panorámapont fejlesztése**. (lásd: képek)
- A hegy lábát körbeölelő települések fejlesztései elsősorban kerékpáros és gyalogos belépési pontok létrehozását tartalmazzák.
- Az attrakció bemutatását tájékoztató táblákkal és interaktív bemutatási formákkal közösen a Szent György legenda köré építve egységesen lenne.

Tájegységenként jóváhagyott KEHOP Plusz pályázatok

Kelet-Veszprém Tájegység

Komplex élőhelyvédelmi beavatkozások és fejlesztések, valamint a természetvédelmi oktatás és bemutatás fejlesztése a Balaton-felvidéken és a Bakony térségében	1.390.000.000,- Ft
--	--------------------

Nyugat-Veszprém Kelet-Zala Tájegység

Élőhely-specifikus természetvédelmi kezelési infrastruktúra kialakítása a Tapolcai- és a Káli-medence nemzeti parki vagyongazdálkodásban lévő védett és NATURA2000 területein	1.210.000.000,- Ft
Vizes élőhelyek komplex fejlesztése a Sásdi-rét NATURA 2000 területein	160.000.000,- Ft

Nyugat-Zala Tájegység

Az Ötoldalú Mura-Dráva-Duna Bioszféra-rezervátum Zala vármegyei területének komplex természetvédelmi fejlesztése	470.000.000,- Ft
--	------------------

Kis-Balaton–Nagyberek Tájegység

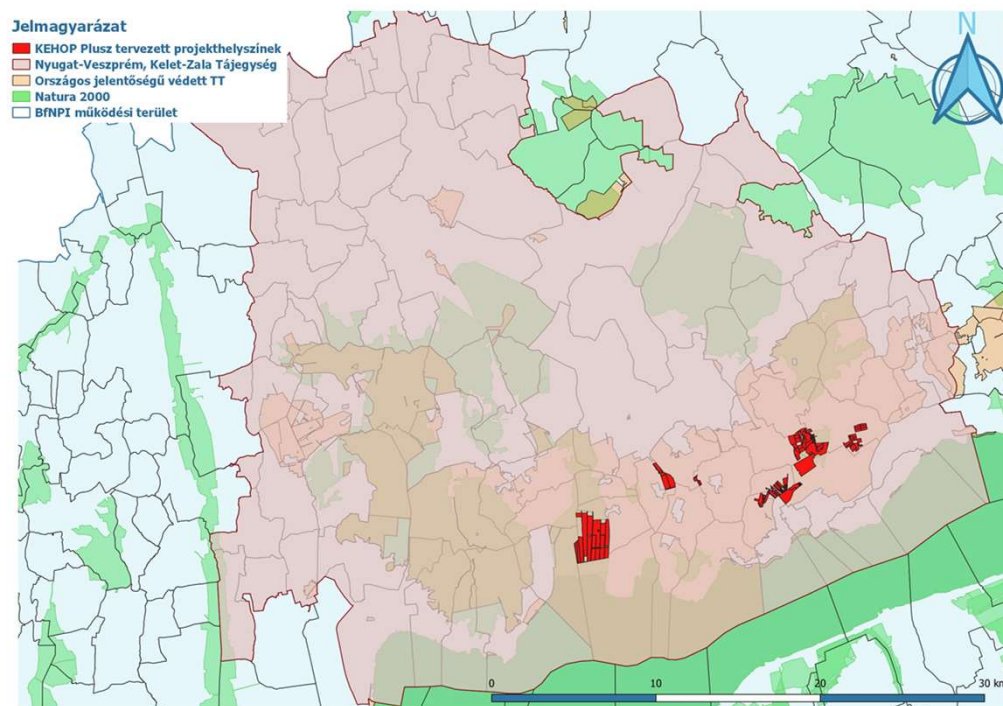
Élőhely helyreállítási és élőhely fejlesztési beavatkozások a Kis-Balaton területén	341.000.000,- Ft
Berek Világa Látogatóközpont (Ordacsehi) fejlesztése II. ütem	435.000.000,- Ft

Össz.: 4.006.000.000,- Ft.

Kelet-Veszprém Tájegység Jóváhagyott KEHOP Plusz pályázat

- Komplex élőhelyvédelmi beavatkozások és fejlesztések, valamint a természetvédelmi oktatás és bemutatás fejlesztése Balaton-felvidéken és a Magas-Bakonyban**

Kelet-Veszprém Tájegység KEHOP Plusz alprojekt elemei

1. Komplex élőhelyfejlesztések

1.1. Gyep-, gyümölcsös, és erdőterületek rehabilitációja az egykori Balatonakali kísérleti gazdaság területén

Tervezett beavatkozások:

- az egykori szőlő támrendszer eltávolítás;
- cserjésedett területek visszaalakítása fás legelő jellegű gyepekké;
- inváziós növényfajok eltávolítása;
- feketefenyő erdőállományok átalakulásának megindítása;
- extenzív gyümölcsös-legelő-fás legelő komplexum kialakítása.

1.2. Élőhelyfejlesztés, inváziós és idegenhonos fajok visszaszorításával, újabb területek szakszerű kezelésbe vonásával, valamint további speciális beavatkozások segítségével

Tervezett beavatkozások:

- szórvány és foltszerű inváziós növényállományok eltávolítása;
- feketefenyő állományok átalakításának megkezdése;
- pontszerű, illetve kis kiterjedésű élőhelyek megőrzését szolgáló beavatkozások;
- erdei élőhelyek természetességének növelése;
- egyes speciális igényű fajok érdekében végzett újabb gyepterületeken a kezelés minőségének javítása.

Kelet-Veszprém Tájegység KEHOP Plusz alprojekt elemei

2. A természetvédelmi kezeléshez, de kiemelten az állatállomány tartásához és az erdőgazdálkodáshoz szükséges infrastruktúra és eszközrendszer átfogó fejlesztése

2.1. Gyep-, gyümölcsös, és erdőterületek rehabilitációjához, inváziós fajok visszaszorításához, valamint élőhelyek fejlesztéséhez szükséges infrastrukturális beruházások és eszközbeszerzések

Tervezett beavatkozások:

- a Balatonakali egykori kísérleti gazdaság területén kerítések, úthálózat, elektromos áram és vízellátás és a rideg állattartás berendezéseinek megvalósítása;
- mezőgazdasági erőgépek és munkagépek beszerzése, speciális, könnyen szállítható gyepkezelési gépek, kiségek, eszközök beszerzése.

2.2. A területkezelést kiszolgáló telephelyek, gazdasági egységek fejlesztése és korszerűsítése

Tervezett beavatkozások:

- Csupak telephely: gazdasági épületek korszerűsítése, új, ideiglenes madármenhely, raktárépület kialakítása, napelemes áramellátás kiépítése;
- Tihany telephely: a meglévő gazdasági épületek, géptárolók korszerűsítése, napelemes áramellátás kiépítése.

Kelet-Veszprém Tájegység KEHOP Plusz alprojekt elemei

3. A területi jelenlét és a természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása, valamint a természetvédelmi kezelést hatékonyan támogató terepi megfigyelés, adatrögzítés és -feldolgozás eszközszerének fejlesztése

- A tájegységben igen nagy fajlagos területen és komplex elvárásoknak megfelelően kell ellátni a természetvédelmi őri feladatokat, ez csak megfelelő színvonalú eszközszer rendelkezésre állása esetén valósítható meg.
- A természetvédelmi szakmai munkát, kifejezetten a terepi jelenlétet, a terepi adatgyűjtési feladatokat, valamint az adatok feldolgozását és magas színvonalú kezelését, használatát lehetővé tevő eszközszer fejlesztése tervezett:
 - informatikai, térinformatikai hardver és szoftver, kommunikációs eszközök, képrögzítő eszközök, eszközszer beszerzése ;
 - korszerű terepjáró járművek és kiegészítőik beszerzése.

Kelet-Veszprém Tájegység KEHOP Plusz alprojekt elemei

4. A természeti értékek bemutatását szolgáló hálózat, valamint a környezeti-nevelés helyszíneinek infrastrukturális és tartalmi fejlesztése

4.1. Meglévő tanösvények rekonstrukciója, korszerűsítése

A természetvédelmi értékeket és a kezelést is bemutató tanösvények egy része mostanra szakmai tartalmát és fizikai állapotát tekintve is átépítésre szorul: Miklád-tanösvény, Odvaskő-tanösvény, Somló-tanösvény, Attyapusztai láprét tanösvény.

4.2. Környezeti-nevelési infrastruktúra fejlesztése a tihanyi és a bakonybéli természetiskola helyszíneken

A működés javítását biztosító épületfelújítások, épületgépészeti korszerűsítések, a bemutatás eszközszerének fejlesztése tervezett.

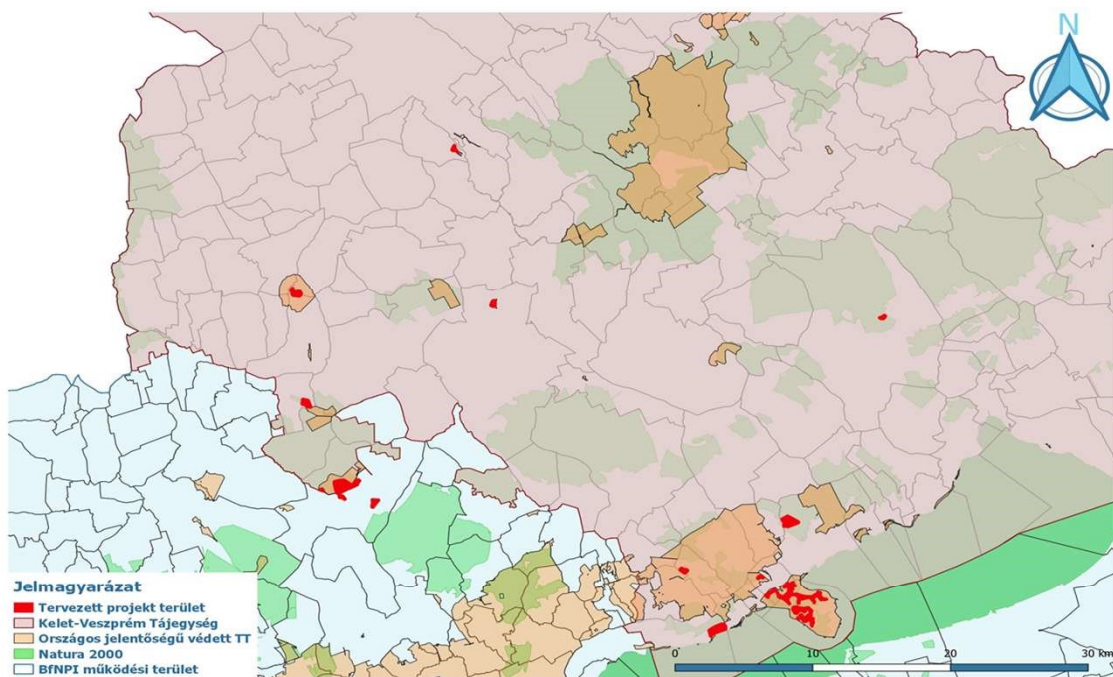
4.3. "Erdők és Kövek Háza" komplex bemutatóhely fejlesztés

Épület átalakítás és kiállítás fejlesztése.

Nyugat-Veszprém Kelet-Zala Tájegység Jóváhagyott KEHOP Plusz pályázatok

- Élőhely-specifikus természetvédelmi kezelési infrastruktúra kialakítása a **Tapolcai-** és a **Káli-medence** nemzeti parki vagyonkezelésben lévő védett és NATURA2000 területein
- Vizes élőhelyek komplex fejlesztése a **Sásdi-rét** NATURA 2000 területein

1. Komplex élőhelyfejlesztések

1.1. A Sásdi-rét és a Sásdi-legelő területén található kiszáradó láprét (lisztes kankalin élőhely) vízháztartásának javítása, az élőhely rehabilitációja

Tervezett beavatkozások:

- romló természeti állapotú kiszáradó láprét víz visszatartásához és a hatékony vízkormányzáshoz szükséges műtárgyak építése, a meglévők nem megfelelő műszaki állapotának javítása, felújítása.

1.2. Élőhelyfejlesztés, inváziós és idegenhonos fajok visszaszorításával valamint további speciális beavatkozások segítségével a tájegység saját vagyonkezelésben lévő gye- és erdőterületein

Tervezett beavatkozások:

- a különböző lág- és fásszárú özönfajok, valamint a védett és jelölőfaj állományokkal borított területek minél pontosabb lehatárolása, majd precíziós vezérlésű eszközökkel a megfelelő kezelések (kaszálás, szárzúzás, pont permetezés) végrehajtása.

Nyugat-Veszprém Kelet-Zala Tájegység KEHOP Plusz alprojekt elemei

2. A természetvédelmi kezeléshez, de kiemelten az állatállomány tartásához és az erdőgazdálkodáshoz szükséges infrastruktúra és eszközrendszer átfogó fejlesztése

2.1. A gyepterületek rehabilitációjához, az inváziós fajok visszaszorításához, valamint az élőhelyek fejlesztéséhez szükséges infrastrukturális beruházások, gép és eszközbeszerzések

Tervezett feladatok:

- újabb saját vagyonkezelésben lévő területek legeltetési állattartással zajló területkezelésbe történő bevonásához szükséges infrastruktúra kiépítése (kerítések, vízellátás, karámok);
- a precíziós természetvédelmi célú élőhelykezelésekhez (gyep-, legelő- és erdőgazdálkodás) szükséges új, a precíziós gazdálkodás igényeit is kielégítő mezőgazdasági géppark kialakítása, beszerzése.

2.2. A legeltetési területkezelést kiszolgáló telephelyek, állattartó telepek, gazdasági egységek fejlesztése és korszerűsítése

Tervezett feladatok:

- korszerű állattartáshoz szükséges karámok építése;
- felújításra és átalakításra szoruló épületek korszerűsítése.

Nyugat-Veszprém Kelet-Zala Tájegység KEHOP Plusz alprojekt elemei

3. A területi jelenlét és a természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása, valamint a precíziós természetvédelmi kezelést hatékonyan támogató terepi megfigyelés, adatrögzítés és -feldolgozás eszközrendszerének fejlesztése

Tervezett feladatok:

- informatikai, térinformatikai hardver és szoftver beszerzése;
- kommunikációs és képrögzítő eszközök beszerzése;
- korszerűbb, gazdaságosabban üzemeltethető terepjáró gépjárművek és kiegészítőik beszerzése;
- monitorozáshoz terepi adatgyűjtéshez szükséges eszközök beszerzése.

4. A természeti értékek bemutatását szolgáló hálózat, valamint a környezeti-nevelés helyszíneinek infrastrukturális és tartalmi fejlesztése

4.1. Meglévő tanösvények rekonstrukciója, korszerűsítése

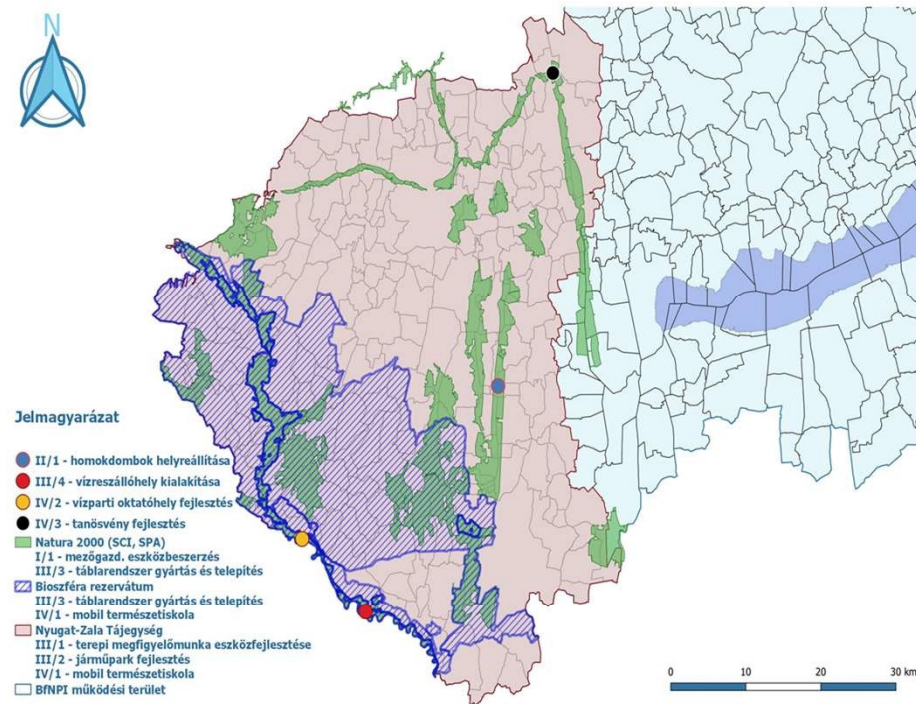
Tervezett feladatok:

- táblarendszerek tartalmi és műszaki megújítása,
- lépcsőzések, pallók, egyéb berendezések kialakítása, felújítása,
- digitalizálás és „Digitális tanösvény”-hez szükséges informatikai háttér kialakítása.

Nyugat-Zala Tájegység Jóváhagyott KEHOP Plusz pályázat

- Az Ötoldalú Mura-Dráva-Duna Bioszféra-rezervátum Zala vármegyei területének komplex természetvédelmi fejlesztése

Nyugat-Zala Tájegység KEHOP Plusz alprojekt elemei

1.1. Gyepterületek, erdők kezeléséhez, állattartáshoz szükséges mezőgazdasági gépek és eszközök beszerzése

Tervezett feladatok:

- kaszáláshoz, szárzúzáshoz, fásított területek és erdők kezeléséhez, valamint szarvasmarhatelep működtetéséhez és az ártéri legeltetéshez szükséges erőgépek, vontatmányok, adapterek, valamint kézi eszközök beszerzése.

2.1. Beerdősült homokdomb és anyagnyerőhelyek élőhelyeinek helyreállítása

Tervezett feladatok:

- akác eltávolítása és utókezelése;
- egykori anyagnyerőhelyek tisztítása;
- kútlezárás.

Nyugat-Zala Tájegység KEHOP Plusz alprojekt elemei

3. A területi jelenlét és a természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása, valamint a precíziós természetvédelmi kezelést hatékonyan támogató terepi megfigyelés, adatrögzítés és -feldolgozás eszközrendszerének fejlesztése

3.1. Terepi megfigyelő- és felmérőmunkához szükséges eszközrendszer fejlesztése

- A terepi feladatellátás hatékonysága, ezáltal a kezelések hatékonyságának javulása érdekében laptopok, terepálló okostelefonok, terepi adatgyűjtő eszközök beszerzése.

3.2. A területi jelenléthez és a hatékony természetvédelmi őrzéshez szükséges szárazföldi- és vízi járműpark fejlesztése

- A tájegységben a határfolyón közlekedés fejlesztésre szorul, ezért egy kormányállásos csónaktest csónakmotorral, utánfutóval, csörlők és fedélzeti kamerák beszerzése tervezett.

3.3. "Natura 2000" és "Mura-Dráva-Duna Bioszféra-rezervátum" táblarendszer (150+50 db, tartóoszloppal) gyártása és telepítése

- A táblarendszer révén a Natura 2000 és bioszféra-rezervátum területek ismertsége növekedik, a határok jelölése a természetvédelmi kezelő területi jelenlétét, az őrzési feladatokat erősíti.

3.4. Partvédelemmel ellátott őrszolgálati vízreszállóhely kialakítása Letenyén

- A határfolyón a vízi őrszolgálati jelenlét hatékonyságának és elérésének fokozódása érdekében új vízreszállóhely tervezése és kivitelezése tervezett.

Nyugat-Zala Tájegység KEHOP Plusz alprojekt elemei

4. A természeti értékek bemutatását szolgáló hálózat, valamint a környezeti-nevelés helyszíneinek infrastrukturális és tartalmi fejlesztése

4.1. Mobil természetiskola infrastruktúrájának megvalósítása

- Oktatókisbusz és a hozzá kapcsolódó eszközpark beszerzése.

4.2. A muraszemenyei River'Scool vízparti oktatóhely és a vízitúra-kikötő fejlesztése

- A vízparti oktatóhely sétaútjának, valamint a vízitúra-kikötő műszaki-gépészeti fejlesztése.

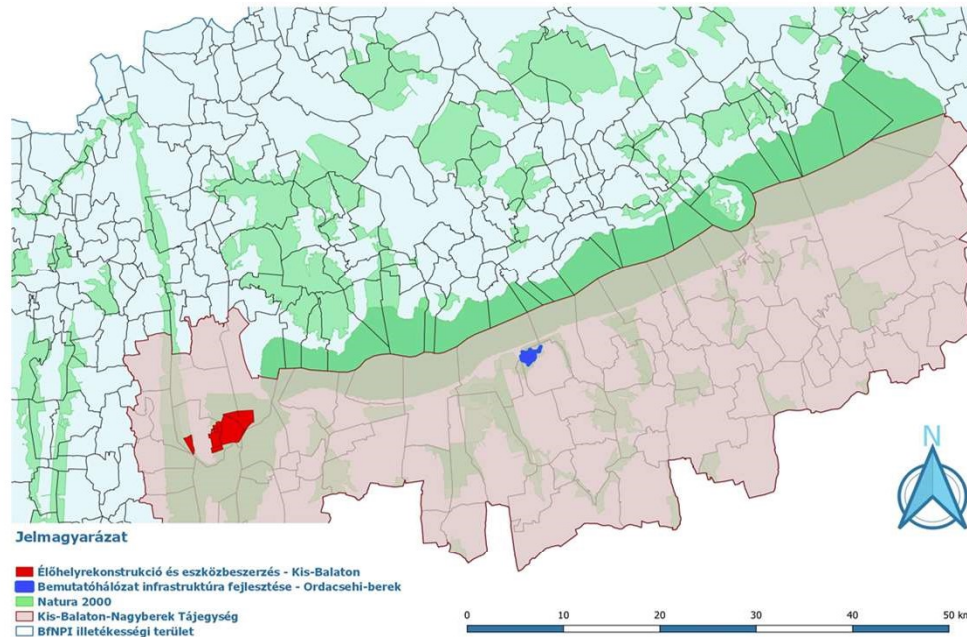
4.3. A Batyki-láprét tanösvény átalakítása, bővítése

- A tanösvény elemei elavultak, teljes körű átalakítása tervezett egy 7 állomásból álló, 1500 m hosszú útvonal kialakításával.

Kis-Balaton–Nagyberek Tájegység Jóváhagyott KEHOP Plusz pályázatok

- Élőhely helyreállítási és élőhely fejlesztési beavatkozások a **Kis-Balaton** területén
- **Berek Világa Látogatóközpont** (Ordacsehi) fejlesztése II. ütem

Kis-Balaton–Nagyberek Tájegység KEHOP Plusz alprojekt elemei

1. Berek Világa Látogatóközpont (Ordacsehi) fejlesztése II. ütem:

1.1. A Berek Világa Látogatóközpont kültéri elemeinek kialakítása

Tervezett feladatok:

- tanösvény (részben víz felett haladó pallós, akadálymentes), kilátópontok építése;
- fedett szín építése a környezeti nevelés programok szabadtéren tartására;
- játszótér, kiállítási elemek fejlesztése.

1.2. A területkezelés infrastruktúrájának kialakítása a Berek Világa Látogatóközponthoz kapcsolódóan

Tervezett feladatok:

- az állatok tartását és bemutatását és a területkezelést biztosító karám és villanypásztor rendszer

kiépítése.

1.3. Natura 2000 élőhelyek megőrzését szolgáló gazdálkodási gyakorlat bemutatása és oktatása, rendezvényekkel (gazdafórumok, szakmai napok) és nyílt napokkal

Tervezett feladatok:

- tematikus rendezvények tartása, gazdafórumok, szakmai és nyílt napok;
- kiadvány készítés a Natura 2000 gazdálkodás témájában.

2. Élőhely helyreállítási és élőhely fejlesztési beavatkozások a Kis-Balaton területén

2.1. Természetvédelmi célú vízrendezés és vízkormányzás a Kis-Balaton zalavári területén

Tervezett feladatok:

- a zalavári belvízöblözet zsilipezhető hídjainak átalakítása;
- a zalavári legelőterület vízelvezető árokrendszerének rekonstrukciója, műtárgyak

felújítása, cseréje.

2.2. A természetvédelmi kezelés bővítését megalapozó eszközrendszer fejlesztése

Tervezett feladatok:

- a zalavári telephelyen szénatároló, egy könnyűszerkezetes géptároló és egy műhely építése;
- egy kétállásos bikaszállás létesítése;
- villanypásztor rendszer korszerűsítése, cseréje, valamint új rendszer kialakítása;
- egyéb eszközbeszerzés.

3. A területi jelenlét és a természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása, valamint a precíziós természetvédelmi kezelést hatékonyan támogató terepi megfigyelés, adatrögzítés és -feldolgozás eszközszerének fejlesztése

3.1. A Természetvédelmi Őrszolgálat informatikai és kommunikációs felszereltségének fejlesztése

- A terepi feladatellátás hatékonysága, ezáltal a kezelések hatékonyságának javulása érdekében laptopok, terepálló okostelefonok, terepi adatgyűjtő eszközök beszerzése.

3.2. A területi jelenlét, mobilitás és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása

- Az őrszolgálat elavuló gépkocsijainak cseréje, illetve korszerű kiegészítő eszközök beszerzése.

Balaton-felvidéki
Nemzeti Park

Köszönöm a figyelmet!

Bakony-Balaton
Geopark

